

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 25 Februarie, 1894.

În nrul din 8 Martiu c. în un prim articol „Hazánk” provăcă dieta, ca să încheie desbaterea generală asupra proiectului de lege despre căsătorie, deore-ce, se țice acolo, prin vorbirile de până acum proiectul a fost studiat din tôte punctele de vedere și nimic nou nu se mai pôte aduce pentru sau contra lui.

N'am fi luat notiță despre acest articol, dacă nu s'ar afla în el unele pasage, din cari se vede, cu câtă superficialitate tracteză chiar și foi de frunte, cum e „Hazánk” unele cestiuni sau presintă cu intențiune fals starea reală a lucrurilor.

„Activitatea parlamentului nu-mai atunci pôte fi folositoare pentru națiune, dacă spiritul și dispozițiunea legilor create stă în deplină armonie cu postulatale de stat și sociale” țice „Hazánk”.

Acésta este prea adevărat. Noi credem însă, că „Hazánk” sub națiune înțelege națiunea politică care este alcătuită din tôte naționalitățile țerei, căci altcum stă pe o basă falsă, dacă sub națiune vrea a înțelege naționalitatea magiară pentru care atunci singură „ar fi folositoare activitatea parlamentului”; ei bine, presupuind cazul prim, favorabil pentru „Hazánk”, întrebăm, că programul bisericesc și în special legea pentru căsătoria civilă, ce e să se voteze, stă ore în consonanță cu postulatale de stat și sociale ale națiunii, adecă a națiunii politice, a totalității cetățenilor țerei? Scim cu toții că nu, o sciu și magiarii, căci contra acestor reforme s'au declarat românii, sârbii, slovacii, ș. a. cari la olaltă formeză majoritatea țerei. Parlamentul țerii deci va crea o lege, care stă în contradicere cu majoritatea cetățenilor și va fi pôte folositoare numai magiarisării. Și acésta nici un să pôte altcum, dacă parlamentul, în care naționalitățile nu sunt reprezentate, aplaudă logica exprimată a lui Visontai Soma și'l aplaudă mai departe, când el de-

clară cu îngâmfare, că voteză contra promisiunii dată alegătorilor sei, cari sunt sârbi, și contra intereselor lor.

Despre aceste adevăruri țace „Hazánk” în articolul seu și spune cetitorilor sei, că parlamentul reprezintă țara întrégă, „după împărțirea teritorială.” Mai în jos apoi simțind că acésta încă nu e destul și amințind, că e bine, dacă în parlament tôte extremele își au locul, unde se pot desvolta sub controla publicității, țice:

„Pôte, că acésta o simt la noi naționalitățile, când se pun pe terenul pasivității și nu vreau să ia parte activă la eserciarea vieții constituționale. Află că e mai bine a juca rolul martirilor apesați, decât a merge cu riscu în o luptă, care ar da dovedi eclatante despre slăbiciunea lor”.

Câte neadevăruri cinice sunt în aceste rënduri! Mai nainte de tôte nu este corect țis că naționalitățile fac pasivitate; adevărul este, că numai românii, și anume întâi românii ardeleni au proclamat pasivitatea pe terenul politic. „Hazánk” spune apoi, că pentru ca să nu iasă la ivelă slăbiciunea pentru aceea să țin de pasivitate Acésta este éraș un neadevăr, o afirmare falsificată cu intențiune. — Noi magiarii suntem tari în viața de stat ér' naționalitățile, și anume românii sunt slabi, pentru aceea au primit pasivitatea — așa trebuie să și tragă concludsiunea cetitorii, — prin urmare putem face noi de noi, ce voim, fără a mai ținé cont de ei.

„Hazánk” dacă ar fi justă, ar fi trebuit să scrie, atîngând cestiia pasivității, că românii sunt pasivi, din causă, că pentru ei sunt legi deosebite, precum lege electorală și de presă, că la alegeri volnicile sunt fără păreche ș. a. Aceste sunt motivele pentru cari românii au renunțat de a lua parte la viața activă de stat, pe cari însă „Hazánk” ată de bine a le retăcea și cari dacă s'ar delătura, românii desigur ar intra în luptă fără de nici o frică de „slăbiciunea” lor.

Astfel se propagă neadevărurile în publicul magiar prin foi de frunte cum e „Hazánk” și altele din capitală; ce se mai țicem apoi despre fițiucele de prin provincie?

Cred ele ore, că fac serviciu patriei prin asemenea procedere?

Revista politică.

Din depeșile sosite dela Belgrad aflăm, că cu ocașia aniversării proclamării regalității mai toți membrii ai fosteilor cabinete radicale s'au dus să presinte regelui omagiile lor. D. Patrimonio, ministrul Franciei, a adresat regelui un discurs în numele corpului diplomatic. Regele a conferit dlui Simici, președintele consiliului, marele cordon al s-tul Sava. Scirea i-a fost transmisă la Viena printr'o telegramă foarte grațioasă a regelui.

De altă parte gazeta oficială serbescă publică un ordin de ți, prin care regele exprimă mulțămirea lui pentru armată și convingerea lui că acésta ve răspunde în viitor misiunii sale. Colonelii Pantelici, Miskovici și Pavlovici au fost numiți generali; 257 persoane au fost decorate.

Aceste distincțiuni și înaintări acordate persoanelor care, în mijlocul agitațiilor de deunăđi au dovedit că și dau sêma de grelele îndatoriri ce au de îndeplinit patrioții în vremuri grele, vor stimula pe cei cari nu s'au hotărit încă de trebuie să remăie în taberă ômenilor de ordine sau să tré-că la turburatori.

* * *

Venirea lordului Rosebery în fruntea afacerilor de stat ale Engliterei în urma demisiunii lui Gladstone e întimpinată cu antipatie numai de liberalii radicali — și acéasta pentru simplul motiv, că el face parte din camera lordilor.

În aceasta cestiune însă singură voința reginei e horăritore. Aci parlamentul nu pôte avé nici un amestec. Alegerea premieriului e o prerogativă constituțională a capului statului.

În tot cazul alegerea lordului Rosebery pare a fi cea mai fericită din tôte punctele de vedere. Vederile sale personale în politica esterióră le-a pus în practică, ca membru al guvernului Gladstone, cu o admirabilă independență. Mai mult însă în sensul lui Salisbury decât în cel al lui Gladstone, de ore-ce el a rămas în văgașul simpatiilor pentru tripla alianță. Acésta predispoziție a sa în politica esternă, căreia i-a dat espresiune și prin relațiunile sale amicale cu familia Bismarck, este călăuza în drumul pe care-l va străbate lordul Rosebery ca premier. Sobru și moderat, se speră că el va da o deosebită atențiune intereselor care se légă cu unitatea de stat a Engliterei.

Lordul Rosebery e un adevărat liberal și deja înainte ca patru-spredece ani s'a dovedit ca un forte folositor partisan al lui Gladstone.

Cu venirea lordului Rosebery în capul guvernului se va opera însă și o reconstruire a cabinetului, în fruntea căruia sta până acum d. Gladstone.

Diarul „P. Lloyd” se ocupă în un articol de fond cu naționalitățile și în special cu noi românii. Articolul se începe cu constatarea, că ultramontanismul, care pörtă lupta contra proiectelor bisericesci ale guvernului merge în acésta privință mână în mână cu naționalitățile. Totuși acestea pörta o politică mai cu tact și mai dechisă deși scopul le este comun: de a micșora puterea statului.

Apoi continuă astfel: O interesantă priveliste în acésta concepțiune de luptă a naționalităților ne oferă lucrarea dlui A. Mocsonyi, a unuia dintre conducătorii românilor, strălucit prin mărimea spirituală precum și prin pozițiunea socială. El a salutată ca de bun augur espectorările ministrului Hieronymi, care a accentuat că condițiuni a unei eventuale împăcări frățesci sunt: respectul reciproc, toleranța și simpatia. Acestea au născut în d-l Mocsonyi sêmburele speranții de împăcare, care însă apare

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

Un manuscris în limba Macedo-română.

(Urmare.)

Popa. Mărire cie Hristose Zeul nostru, sperinca noastră, mărire cie.

Kântăr. Mărire Tatălui, și Fiului, și Sântului Spirtu, akum și totudeuna, și în vetele vietelor Amin. Domne misele. Domne misele. Părinte binékuvëntă.

Și de este zioa Duminecei, zice Popa:

Karele inviași din morci, Hristose adevăratlu Zeul nostru.

Éarò de nu este al inviarei zice:

Hristos adevăratlu Zeul nostru, pentru rogăciunile preăkoratei Mumei seei.

Lună. Ku folosincele netrupestilor poteri.

Marcă. Și a preămăritlu, antemergătorlu, și botezătorlu Ioan.

Merkură și Vinere. Ku puterea precioșei și a viacăfakëtoșei Kruce.

Joia. Și a preămăricilor, și intru tot laudăcilor Apostoli.

Sâmbăta. Și a sâncilor, preăkuvioșilor Prezikëtori, și Apostoli.

În tôte zilele. Și a sântului (N) ku a kărui reinimare și serbămu.

A sâncilor, și derepecilor, a Zeului părinței Ioachim și Anei, și a totului Sâncilor, să ne miselê, și să ne mântuêaskê ka un bun Zeu, și omamătoriu. Kântăr. Amin.

Și aforă de Altăriu la loklu datinat imparte Redonlu. Éarò după imparcirea Redonlu, de nu este Diakon, intră Popa în Prepunellu, și lăa cí remase în sânta Skafă ku iurare aminte și ku pietate, apoi spălă sânta Skafă de treori, și kaută, ka să nu remănê din ași nămit Margarităriu nemik în untru. Apoi zice:

Akum liberași pre servul teu Stepăne! după kuvëntul țeu în pace. Kă vezură okii mei mântuiră țea. Kăreă parași înântăa faciei a tot poporlu. Lumina spre deskoperirea gintelor, și măririă poporlu țeu Israil.

Și kulege Sântele: Skafa, Kăcinellu ku inveliturile după datina. Éarò de este Diakon, face acesta el. Éarò Popa merge la repunementul vaselor, se desbrakă pre sine, și zice de treori acista: Sântele

Zeule. Și acista: Mărire Tatălui. Preăsântă Treime. Și Tatăl nostru. Apoi zice desligămintul al Ioanlui aurguratiklu. După Ton. 8.

Donlu gurei teei kă flama refulgerătoare lumăa lumină, visterile neamarei de argintu lumăi kestigă. Inalcimăa kugetlu umilit areță noè. Mă tu, karele ku kuvintele tele ne anveci, Părinte Ioane aurgurate! rogă pre Hristos Zeu, să mântuêaskê sufletele noastre. Apoi

Subkânticeklu după Ton. 6.

Din ceruri luoăși zeeskul don, și ku buzele tele pre tocî anveci a se inklină în Treime unu Zeu, preăfericite kuvioșe Ioane aurgurate! după dignitate laudămu, kă esti indereptatorlu, karele areci zeestile.

Sau zice Subkânticetlu zilei, seu al Inviarei, de este Duminecă, și desligămintul, precum este datina. Apoi ese la Ușia sântului Altăriu în vestimintele sele Popești, și se inklină, și zice:

Zeule! miselimăte spre mine pekatoslu.

Și întorsu kătră popor binekuvëntă, și zice ku boce:

Să văglê Domnul Zeu pre voi tocî ku donlu seșu, și ku omamară, pretotindenea, akum și totudeuna, și în vetele vietelor. Amin. (Va urma.)

întunecat și ale cărei mlădițe duc la o amară decepțiune. Decepțiunea provine de acolo, ȳice foia, cã tocmai acum e în curgere procesul monstru cu memorandumul. Dar acest proces e încă numai încurgere și judecata e departe. Apoi acesta nu-l pörtã regimul, ci autoritãțile judiciare.

Numita foie spune, cã nu se pöte cere ca stãpãnirea sã influențeze asupra iustitiei independente; când s'ar putã întempla o absolvare la comandã trebuie sã te aștepti și la o comandã de condamnare. Românii și acum mai sunt conduși de fantasmagorii, de cari trebuie sã abdicã și anume de a pretinde: încetarea actului de uniune a Ardélului, restabilirea autonomiei țerei Ardélului, înzestrarea naționalitãții cu acelea drepturi, cari le-a avut pe timpul absolutistic în detrimentul magiarisãrii. Pãnã când românii țin astfel, regimul nu se pöte vedã aplicat spre împãcare și faptele lui nu stau în contradicțiune cu vorbele, dupã cum a ȳis dl Mocsonyi. În fine numita foie ajunge la conclusia, cã ori cât s'ar forțã naționalitãțile, realizarea ideii de stat și susținerea condițiunilor lui de existențã sunt mai pe sus de tóte și trebuie sã învingã atãt în luptã cu naționalitãțile cât și în luptã politico-bisericescã.

Aspirațiunile naționale-politice ale romãnilor din Ungaria.

(Urmãre.)

Deputatul dietal Albert Kovács, membru al partidei „naționale” opoziționale într'un ciclu de articoli despre „Cestiunea valahã” (Oláh kérdés „Pesti Napló” 1892, nrul 292 și urmãtorii) ȳice și urmãtoarele:

„Cu vre-o 30 ani înainte am audit dela tatãl meu cã în comuna noãtrã 104 iobagi valachi au fost eliberați; dar numai 4 dintre ei își mai aveau pãmântul lor, ceilalți și-au „bëtut” moșia și-au vëndut-o secuilor și nemeșilor. De atunci însã numeroși romãni și-au câștigat erã pãmânt și nouã dintre ei au ajuns și censul electoral, acolo numai cu 30—40 de iugãre ajungî la dreptul de alegere. În cercul electoral al Murș-Oșorheiului erau la 1884 de toți 1290 alegãtori, între cari 132 romãni, 11 jidovi și 1147 magiari. În anul 1892 au fost 1217 alegãtori între cari 152 romãni, 50 jidovi, 1015 magiari. Adecã în decurs de 8 ani alegãtorii magiari au scãdut cu 9% romãni au crescut cu 15% jidovii, cari aici totdeuna votãză cu românii s'au înmulțit mai încã odatã pre cât au fost....

„Apãsarea” și „absorbirea” elementului român din Ardél (și Ungaria proprie) în lumina faptelor e deci cu totul altcum.

În ceea ce privește plãngerile sasilor asupra asprimei legii electorale unguresci dela 1874 și nedreptatea, ce mai ales romãnilor din Ardél li-se face prin susținerea legii electorale ardelenesci dela 1848: recunöscem fãrã încunjur, cã plãngerile acestora nu-s lipsite de fundament. Pentru a esplica, adecã escusa legislațiunea dela 1874 totuși trebuie sã considerãm douã: a) legislațiunea n'a putut detrage dela posesorii nobili ai dreptului activ de alegere acest drept, pentru-cã acãsta, mai ales în Ardél ar fi fost o scurtare a drepturilor cetățenesci. Dacă cetățenilor, cari mai nainte peste tot n'au avut acel drept — li s'a dat de acolo înainte pe baza unui arunc de dare, apoi o detragerã a aceluiași drept dela unicii posesori de pãnã acum a dreptului ar fi fost cu atãt mai bătãtore la ochi și simțitã, dar și cu atãt mai nedreptã. b) Asprimea legii electorale ardelenesci dela 1848 ar fi suferit probabil o îmblãndire öre care, dacã românii nu ar fi luat dela 1869 încöce o ȳinutã cu totul dușmãnosã fãță de ordinea legalã estinsã din Ungaria. A pretinde ca se dai mãna de ajutor dușmanului vedit ca cu atãt mai ușor, mai estins și cu succes sã-și continue lupta, arãtã preamultã naivitate, er în plinirea unei atari pretensiuni ar fi fost o ușurãtate penibilã.

Dacã esaminãzã omul nepreocupat plãngerile memorandumului român ajungi a cunöscã, cã aici ai de a face cu unele din

acele pretensiuni, despre care ministrul de interne actual d. Carol Hieronymi, în vorbirea din 3 Nov. 1893 dela Hatzfeld, a ȳis cã „acest memorandum (romãnesc) cuprinde și pretensiuni de acelea, cari trebuie luate în considerare, pentru-cã întrebarea nu e, cine le face, ci cã öre drept e ceea-ce se ȳice”. Despre pretensiunile romãnilor cã censul electoral recere o revisie și cã „impãrțirea” de aȳi a cercurilor nu corespunde nici dreptãții nici echitãții” dl Hieronymi a declarat, cã sunt „pretensiuni drepte”. În același sens s'a declarat dl Hieronymi și ca ministru în vorbirea sa din dieta dela 11 Ianuarie 1893. Acolo se ȳice: „Va fi cunoscut celor mai mulți membri a on. case, și adeseori s'a fãcut la acãsta provocare cã dupã convingerea mea individualã censul electoral stabilit la 1874 nu se mai pöte susținea nici dupã dreptate, nici dupã echitate. E de dorit, ca censul electoral se fie statorit pentru tötã țara pe aceeași basã, dupã principii unitari. Acestei cerințe legea dela 1874 nu corespunde. La statorirea censului mai departe, numai una pöte fi dãtãtore de ton: ca anume, aceia cari într'o formã contribuiesc la susținerea greutãților, într'o formã sã fie îndreptãțiți și la vot. Dupã legea dela 1874 însã basa censului o formãzã diferite criterii...”

Cã la critica legii electorale ministru nu sã mulțãmesce numai cu atãta, ci cã de fapt el se nisuesce a face o reformã corespunđãtore, acãsta se vede din declarațiunile lui ulterioare. Fiind-cã statorirea unui nou cens nu e lucru ușor, ci cestiunea acãsta înainte de tóte recere o maturã cumpãnitore și o cunöscințã profundã a împregiurãrilor țerii, înainte de tóte era de lipsã a posedã o statisticã acuratã a împregiurãrilor hotãrãtore la cunöscerea alegãtorilor. Spre scopul acesta oficiul statistic al țerii a fost încredințat cu prelucrarea unui operat în privințã acãsta. Asemenea împãrțirea mai corectã și mai drãptã a cercurilor ministrul o aflã tot atãt de necesarã pe cât de doritã.

În reformarea acãsta a legii electorale ministrul nu vrea sã lase a valora nici un motiv politic (!) „Pre noi ȳice el apriat nu ne pöte conduce decãt dreptul și dreptatea; altor considerãri nu-i iertat sã lãsãm loc”. Prelãngã aceea ministrul nu e nici decãt îngrigit pentru „ideia naționalã magiarã” nici pentru „caracterul național al statului ungar.”

Pe lângã dezvoltarea uriașã, ce au ajuns-o ȳinuturile țerii locuite de rasa magiarã, la timpul stabilirii egale și drepte a censului, numãrul alegãtorilor magiari va cresce în asemãnare cu cel de astãđi în proporțiuni așã de uriașe, încãt neînsemnata înmulțire, ce vor arãta-o atunci ȳinuturile locuite de naționalitãți, de abia sã va putea lua în considerare....”

Punctul acesta de vedere al ministrului în cestiunea reformãrii legii electorale ne arãtã, cã guvernul Ungariei nu este cuprins nici de fricã, nici de urã fãță de naționalitãțile nemagiare în genere și fãță de romãni în special, ci din contrã el are intențiune serioasã de a aduce un ajutor între stãrile reale prin recunöscerea și luarea la mãnã a legii electorale. Prin acãsta își vor ajunge împlinirea celor mai îndreptãțite dorințe a le romãnilor. Aici însã trebuie sã repetãm de nou, cã și scopul acesta are de condițiune neîncunjiurabilã deplinã recunöscerea previe a legilor și dispusãțiunilor esistente.

Un al doilea gravamen principal al romãnilor din Ungaria și Transilvania se referesce la executarea mancã sau de tot negleasã a art. de lege 44 din 1868 „despre egala îndreptãțire a naționalitãților”. Programul național român face la punctul acesta urmãtoarele pretensiuni: a) întroducerea legalã a întrebunțãrii limbii romãne, în tóte ȳinuturile locuite de romani, atãt în administrațiune, cât și în iudicaturã.” (punct 2.) b) „ca în cercurile locuite de romãni, sã fie puși oficiali romãni er dintre neromãni numai de aceia, cari sciu limba romãnescã bine în vorbire și scriere și cunosc datinele poporului român usul de astãđi însã în urma caruia i sã impun poporului ca oficiali indiviđi lui necunoscuți, și cari nu cunosc poporul sã fie delãturați. (punct 3.) c) „revisiunea legis

despre egala îndreptãțire a naționalitãților în favorul acelorã: în genere cer executarea realã și loialã a tuturor legilor.” (punct 5. d.) „partidul național va lucra în contra tuturor tendințelor de magiarisare îndreptate direct ori indirect din partea organelor statului ca în contra unor lucrãri nepatriotice.” (punct 7.)

Memorandumul român dela 1892 susține, cã legea „mancã” despre egala îndreptãțire a naționalitãților „ar fi putut dispune pe romãni la conlucrare într'u considerarea statului ungar dacã legea acãsta ar fi fost executatã cum se cade.”

Memorandumul se plãnge de „ignorarea individualitãților naționale și nãsuința de a contopi tóte naționalitãțile în un sigur corp național sub masca eticã și politicã a limbei magiare, cu vedita intențiune de a crea o basã legalã pentru unificarea „națiunii magiare” și pentru a asigura o domnie esclusivã limbei magiare, sub titlu, cã e limba statului.”

Partidul național aici sã îndreptã în contra altor douã principii din legea despre naționalitãți și anume: a) în contra declarãrii legale, cã „dupã principiile constituțiunii și în privințã politicã toți cetățenii Ungariei formãzã o sigurã națiune anume națiunea magiarã nedespãrțitã și unitarã a cãrei membri egal îndreptãțiți este fie-care cetățen al acestei țeri oricãrei naționalitãți ar „aparținã el.” b) în contra definițiunii ulterioare, ce urmãzã de aci, cã adecã limba magiarã este a se considea ca limba oficialã de stat; referitor la întrebunțãrea în oficiu a diferitelor limbi din țerã egala îndreptãțire numai într'u atãta pöte permite unitatea țerii, posibilitatea practicã a guvernãrii și administrațiunii, precãt și o justiție punctualã....” (Va urmã.)

Noutãți.

Invitare la adunarea generalã a „Reuniunii romãne de musicã din Sibiu” care se va ȳine Duminecã în 11 Martiu a. c. st. n. la örele 11 a. m. în sala dela Musikverein. Obiectele de pertractat: 1. Raportul general. 2. Censurarea scotelilor. 3. Propuneri eventuale. 4. Alegerea comitetului.

Propagandã naționalã romãnã a reinceput erãși în Ungaria de sud, ne spune „Nemzet”. Românii au ales afarã de Timișóra și Verșețul foculariu al agitațiunilor. Ei vor înființã acolo o bancã și o comunã religioasã romãnescã. Acțiunile sunt gata, subscrise și în fruntea mișcãrii stã preotul Ant. Popovici — Ce dureri are „Nemzet”!

Contra proiectelor bisericesci. Alegãtorii dietali din cercul Neutra au trimis o adresã deputatului Latkoczy, subscrisã de 1.100 alegãtori, în care ii votãză neîncredere numitului deputat pentru-cã spriginesc proiectele bisericesci și spun, cã altã datã vor lucrã din resputeri pentru neallegerea lui. — Deputatul cercului Righița E. Latinovici a primit o adresã de încredere pentru poziția, ce o observã contra proiectelor. Adresa e subscrisã de 1,025 alegãtori.

Starea sãmãnãturilor de tómnã în Romãnia este eceslentã. Timpul din Februarie a fost fôrte priincios. Agricultorii au așteptat mai multã umeșalã, carea a venit în urma zãpedii și ploilor.

Cas de mörte. În Mateas a reposat la 23 Faur Ioan Leuca, pedagog în cursul al III-lea. Inmormântarea a avut loc la 25 Faur.

O veste tristã au primit din Reghin. Tinãrul și simpaticul avocat Dr. Ciril Vulcan, de loc din Toplița romãnã, a repausat în Reghin, în 7 l. c. Amicii și cunoscuții au pierdut în el un model de caracter.

Prelegerea publicã a d-lui Mateiu Voileanu, care a fost sã se ȳinã Dumineca trecutã, din cauza adunãrii gen. a Reuniunii femeilor” se va ȳinea Duminecã, în 6/18 Martiu a. c.

O descoperire interesantã. Doctorul Max Schuller pretinde, cã a descoperit baccilul reumatismului.

E un baccil scurt și gros și se aflã în incheieturile ömenilor atinși de reumatism particular sau cronic.

Schuller a putut sã cultive baccilul în bulion, pe gelatinã sau pe cartofi. Pentru a putea cultiva baccilul are trebuințã de minimum 25 de grade de cãldurã. El nu pöte trãi la lumia cã în întunec de seversit. Descoperirea acãsta dacã se va proba, va face o revoluție în medicinã și mulți reumatici iucurabili se vor vindeca.

Exposiția din Chicago. În timpul celor 183 de ȳile cãt a durat expoziția din Chicago, marile linii care servesc acest oraș au adus 9,916.000 de cãlãtori. Liniile mãrginașe au adus și ele 34,386.000 pe când mișcarea liniilor locale (ntre care se socotesc și tramvaiele, etc) au atins în total cifra de 215,750.000 de cãlãtori

Aceste cifre cuprind, bine înțeles, totalul traficului, dar întrec cu mult cifrele normale, mai ales pentru liniile locale.

Cu tóte aceste expoziția francesã din 1889 a atins cel mai mare numãr de vizitatori.

Acãstã constatare e de bun augur pentru expoziția din 1900.

Cestiuni scolare.

(Incheiere).

Acesti invãțatori dacã ar propune celelalte obiecte de invãțãment pe basa unei cãrți de cetire ar ajunge la mai bun rezultat cu cetitul.

În scölele unde pruncii frecventãzã regulat scöla, numai cu o carte de cetire în care sã se cuprindã și celelalte obiecte de invãțãment, se pöte ajunge la ceva rezultat.

Pruncii odatã dedãți la cetire fluentã și la memorisarea celor ce cetesc, invãțãtoriul nu va fi silit a propune o piesã de lecturã mai de multe ori; nu va fi silit adecã a o propune de nou și celor ce au absentat pe timpul când li s'a propus atare prelegere.

Dedãnd pe elevii astfelu ne-am ajuns scopul, fãcând din elev cetăț bun în parte ne-am ajuns scopul și din alte obiecte de invãțãment.

Din acesta motive eu acceptez propunerea, pentru cartea din cestiune.

Motivele aduse de unii membri ai reuniunii contra propunerii, nu sunt de loc temeinice și dacã erau bine rumegate eu cred, cã nici nu mai veniau cu ele în adunare.

Și iatã pentru ce:

ȳice adecã unul dintre membri, cã elaborarea unei cãrți ca cea din propunere, ar fi un lucru fôrte greu.

Eu cred, cã nouã invãțãtorilor nu ne șede tocmai bine când ne ferim de greutãți și cu deosebire de greutãțile și ostenelele ce au în vedere binele și înaintarea noãtrã culturalã, cãci noi spre acestea suntem me-niți.

Greutatea dupã cum am vëđut din propunere nu are sã o superte numai unul sau doi, — ci mai mulți și încã cei mai activi membri ai reuniunii.

Mai ȳicea unul dintre membri cã elevii s'ar disgesta de a invãța avënd numai o carte. La ce eu rãspund cã mai curënd sã disgestã pãrinții avënd a cumpãra copilului lor mai multe cãrți.

Și chiar neajunsul acesta e cel mai primejdios obstacol ce se pune în calea invãțãmãntului din acölele noãtre populare.

Cei ce trãim în nemijlocita apropiere de poporul nostru cunöscem destul de bine neajunsurile poporului și ale scölelor noãtre.

Nu scim pe ce principii pedagogice și-a basat unul dintre membri afirmarea, cã pentru compunerea unei astfelu de cãrți, ne trebuie specialiști din fie care obiect de invãțãment.

Va sã ȳicã pentru scolarii din scölele noãtre populare trebuie sã se compunã o carte din cele mai vaste cunöscințe din sfera invãțãmãntului, ca cum acei prunci ar avã sã facã doctoratul, din singuratecele obiecte de invãțãment.

Resultã darã dupã glagörea unora, cã cartea din cestiune sã fie lucratã, de cei mai buni profesori dela atare facultate, ne luãndu-se în considerare pregãtirea invãțãtorilor și cu atãt mai puțin cercul de dezvoltare al elevilor.

Eu însã cred cã un invãțãtor de pesate, consciu de chemarea sa dupã o prãcsi de 5—6 ani pe cariera invãțãtorãscã ar lucra o prelegere practicã pentru ori care

despărțământ din scola poporală mai cu bun succes ca un profesor dela atare facultate, fără ca respectivul învățator să fie specialist.

Dacă treba stă astfel, că pentru compunerea unei cărți pentru scola poporală ne trebuie specialiști, apoi pentru ce ne mai perdem timpul cu prelegeri practice pela adunările generale ale reuniunii învățătorilor? de ce ne mai îmbulzim a critica prelegeri și metode, până când noi însă cercăm să aflăm metode și până când încă un am produs un ce recunoscut de lumea pedagogică.

Fiind-că propunerea din cestiune cade după cum cred eu, în cadrul activității reuniunii învățătoresci, cred-că la o altă adunare vom mai discuta asupra ei.

Am țin!

Plésná.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Tera noastră.

Descriere poporală a Ardélului

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

La pólele munților Buzeului și ai Brețcului și împrejmuit spre mēdă nōpțe de munții Treiscaunelor, sē estinde, precum am amintit mai înainte, șesul Treiscaunelor, unul dintre șesurile nōstre frumōse, cu pāmēt roditor și cu poporațiune dēsă. Spre mēdă-āpus el stā în legăturā nemijlocitā cu șesul Țerii-Bārsei; linia de despărțire a acestor dōuē șesuri o formēzā rīulețul Tarlungenilor, înspre vēr-sarea lui în rīul Feketeūgy și apoi de aci mai departe acesta din urmă, până la împreunarea valurilor lui cu cele ale Oltului.

Intrând pe șesul Treiscaunelor, ne aflăm în Sēcuieme, însēmnatā din mai multe puncte de vedere. Sēcuiemea sē estinde în partea rēsăritenā a țerii, începēnd cu Treiscaunele spre mēdā-nōpțe până din sus de izvorul Oltului, până la Borsec, apoi spre lāuntrul țerii pe cursul superior al Tērnavelor și de altā parte până la Mureș, la marginea Cāmpiei (Mureș-Oșorhei). De Sēcuieme s'a ținut apoi și un teritor mai mic de pe țermul Arieșului, numit scaunul Arieșului.

Locuitorii acestor ținuturi sunt în majoritate secui, de unde își și are acēsta parte de țară numirea de Sēcuieme; în minoritate se află apoi romāni.

Secuii sunt ungunri, avēnd aceași origine cu ungunrii, acelaș caracter etnic, aceleaș însușiri și aceași limbă. În limba lor sē află tōte elementele streine, în special cele slavice, cari sē află în limba proprie ungunrēsă. Deosebiri, ce sunt între limba secuiască și ungunrēsă, mai cu samā în pronunță, precum și alte însușiri și datine deosebite de-ale ungunrilor s'au nāscut în urma împreginrării, cā secuii au trăit de secolii despărțiți și isoლაți de massa poporului ungunresc.

Mai înainte sē credea, cā secuii sunt resturile hunilor, cari s'ar fi refugiat și susținut în partea acēsta muntōsā a țerii nōstre. Acēsta însă nu sē pōte proba cu nimic și e sigur, cā ei sunt ungunri, alungați și așeđați aici după venirea poporului ungunresc în aceste țeri.

Ei au avut dela început o organizație militarā și democraticā-poporalā. Teritoriul lor a fost împărțit în cercuri politice, numite „scaune“, cari au fost cinci la număr, avēnd unele și „scaune filiale“. Astfel au fost scaunul Arieșului, lângā Arieș, scaunul Murēșului și scaunul Odorheiului spre lāuntrul țerii, scaunul Ciucului și scaunul Treiscaunelor înspre graniță. Scaunul Odorheiului avea filialele Bardoș și Cristur, la scaunul Ciucului aparținēu filialele Ghergiu și Casin (Kaszon), scaunul Treiscaunelor s'a alcătuit, după cum arată și numele, din trei scaune: Sepsi, Kēzdi și Orbai și avea scaunul filial Miklosvár.

Partea rēsăritenā a Ardélului și în special ținutul locuit de secui este bogat în isvōre de apă mineralā; aici se află cele

mai multe și mai vestite scālđi ale Ardélului. Astfeliu bunāōrā numai în Treiscaune sē află în vre-o 25 de locuri isvōre minerale isvōrind aprōpe în fie-care loc mai multe isvōre, în ore care depārtare unul de altul.

Șesul Treiscaunelor este udāt pe la marginea apusēnā de Olt, ēr în partea rēsăritenā, de-a lungul sēu de rīul Feketeūgy, în care sē varsā rīulețele și pāraiele din munții dimprejur. Pe el sē află construitā cale feratā, care plēcā dela Brașov și trece pe la comunele mai însēmbrate ale Treiscaunelor. El mai este percurs de dōue drumuri de țară principale. Unul din aceste ne duce din Țara-Bārsei pe valea rīului Feketeūgy, la Chēzdi-Oșorhei, un orășel însēmnat al Treiscaunelor, așeđat în partea de mēđānōpțe a șesului și înspre pasul Oituzului.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut: „Diletantismul și patimele în politică“. IcoŃe din viața publicā a romānilor ardeleni prezentate de Tenax. Gherla. Prețul 20 cr.

Sē aflā de vēndare la redacțiunea „Unirei“ în Blașiu și la tipografia „Aurora“ în Gherla.

Din public *)

Tērgul-Murēșului 20 Febr. 1894

Domnule redactor!

Atacat personalmente de „Unirea“ din Blașiu pentru publicațiunea mea „Reunirea Romānilor din Transilvania și Ungaria“, am trimis redacțiunei acelei foi rectificarea, ce urmēzā și am cerut publicarea ei pe temeiul legii de pressā.

Precāt sciu până ađi, đisa rectificarea nu s'a publicat, deōre-ce respectivul Nr. cerut și plătit nu mi s'a trimis.

De aci urmēzā încă odatā dovedit, cā ómenii dela „Unirea“ se cred îndreptāți a ataca persōne și chiar sante instituțiuni, dar nu și deoblegāți a da loc retificārilor, precum recer simțul cel mai elementar de omenie, ca și legea de pressā.

Me vēd deci necesitat a apela la ospitalitatea dvōstre și ve rog a da loc în prețitul nostru „Telegraful Romān“ respunsului meu, merit pentru „Unirea“.

El este urmātoriu.

Tērgul-Murēșului 31 Ianuarie, 1894.

D-le redactor!

N'am norocirea sē mē număr între cetitorii regulați ai „Unirei“ pentru cā n'am putința sā prenumerez tōte foile.

Astfel s'a putut întēmpla, cā despre notițele, ce ați făcut în fōia dvōstre asupra cărții mele „Reunirea Romānilor“ se aflū numai din o corespondință publicatā în „Telegraful Romān“ Nr. 12 a. c., tratānd deasemenea aparițiunea acestei cărți.

Aci se scrie verbal: „Am vēđut acum, cā „Fōia diecesanā“ din Caransebeș în doi numeri i a schițat cuprinsul și în urmă o recomandā publicului. Am mai vēđut apoi, cā și „Unirea“ din Blaș se ocupā cu ea, dar numai per tangentem, în notițe și nu în merit după cum ar trebui. Din aceste notițe se vede însă părerea scriitorului acelorā asupra cărții, cāci în mai multe locuri autorul ei e numit „fanaticul Māneguțiu“, cea ce însă de loc nu se pōte dice nici despre cartea d-sale, nici despre dl protopresbiter Māneguțiu, ci mai cu drept s'ar putea dice despre unii articoli tendențioși din „Unirea.“

Neavēnd nici ađi la îndemānā fōia dvōstre permite-ți se vē respund simplu și pe scurt la acēsta scurtā notiță, cāci după credința mea, ea mi este mie și pōte fi ori cui deajuns, spre a vē caracteriza ținuta.

„Wer schimpft, hat Unrecht“ sau pe romānesce: d-vōstrā carei cāți sunteți, dar altcum bi

*) Pentru cele publicate

sta redacțiunea nu e resp

abia ați ađit de „Reunire“ și sārind ca și mușcați de șerpi începeți a ocāri, fără sē tractați, necum sē resfrāngeți cuprinsul cărții. Ba după cāt sciu eu cartea de sub intrebare încă nici nu vi s'a trimis și dōr acestei împrejurări am sē-i mulțānesc, cā dvōstrā în loc se tractați materia, me tractați pe mine personal și încă cu epitete de ocarā.

Acōsta manierā, acest gust special și invecit al d-vōstre, care nici decāt nu s'a revērsat de prima datā și numai asupra mea, dar carele puteți fi incredințați încă pe nimeni n'a amāgit, eu n'am sē vi-l stric; rog însă cu deadinsul pe onoratul public, care v'a cetit invectivele, se bi-nevoiascā a ceti și cartea mea; — apoi, cā v'a afla prea ușor pe care parte este „fanaticul“ — de acēsta nu mē îndoesc.

Asupra valōrei lucrării mele s'au pronunțat deja o sumā de điare și persōne competente în mod nemeritat măgulitor; dacā nu mi-a succes a afla și la d-nii dela „Unirea“ o bună aprețiere eu în interesul causei, în interesul operei păcii și a înfrāțirei, ce propag. sum nemāngāiat pentru acēsta; interesul meu personal însă este cu atāt mai satisfăcut, pentru-cā scris este în cartea mea:

„Cu cāt eventual voiu avē în contrā-mi, încă și adi ipocrisia fanaticā, cu atāt mai sigur, dar și mai trainic va fi triumful ideei“... și érași; „Nu vom discuta cu unii ómeni fiind cā nu sunt romāni, decāt dōr' după nume, eventual nici după nume“... în fine am đis: „Am espus adevērul fără patimā și am pledat din cea mai curatā convingere pe lângā un sânt ideal al causei romāne: Voiu avē cu tōte acestea a lupta contra încāpātinārei sau ipocrisiei?“...

Drept acea atacul d-vōstre face numai dovada, cā bine ne cunosceam, și când acel atac nu se face lucrării ci persōnei mele, atunci mi aduceți aminte de vorba romānescā: De nu poți bate pre stāpānul, omōrā-i bārem cānele.

Pe temeiul legii de pressā, Vē rog ca sē publicați acest respuns în întreg cuprinsul și în procsimul Nr. al „Unirei“, pe care în prețul marcelor, ce alāturez aici, Vē rog a mi-l trimite și mie.

Cu tōtā stima

Nicolau Māneguțiu,
protopresbiter.

N'a publicat cinstita „Unire“ acest respuns, nici mi-a trimis n-rul cerut, nici mi-a restituit banii.

Intrācea din nrul 13 al „Telegrafului Romān“ aflū, cā „Unirea“ continuānd invectivele sale acum asupra intregēi biserici romāne ortodoxe ar scrie: „Ca sē vedeți, cāt este de logic pārintele Māneguțiu, ascultați și ve uimiți: „Biserica cea singurā mātuitōre este biserica romānā naționalā autocefalā (pag. 53).“ Saltā și te veselesce Siōne! Bucurāte popor romānesc! Dđeu pe tine tea ales dintre tōte nēmurile. Domnul Christos din sāmēnța ta s'a intrupat și și-a întemeiat împērāția sa în biserica cetāții din Sibiu! De acolo au plecat cei 12 Sēlișteni, ca se-i fie martori din Caransebeș până la Niru-Adon și până în creștetul Carpaților!“

În cartea mea la pagina 53 vorbind despre multiplele tendințe, de a șterge caracterul național al bisericii romāne unite și a o contopi în biserica rom. catolicā ungarā despre streinele și stricāciōsele influințe ale absolutismului papal și despre drep-tul netāgāduit al poporului susținătoriu de bisericā, ca sē albā ingeință în afacerile ei, am constatat adevērul, „biserica romānā unitā în respectul autonomiei sale ca bisericā naționalā cu intențiune este dusā pe pōvērnișul perirei de māni sacrilege“

Am țin și đis: „Bine sē și însemne (id est cari nu lucrā

național și independent, ci pentru contopire) „cā nu biserica centralisatōre rom. catolicā este (pentru noi) cea „singurā mātuitōre“, ci acēa este singurā biserica romānā naționalā autocefalā. Disprețul nostru și al urmașilor l meritā și-l vor primi acēia, cari cu māni sacrilege sapā și mai afund abisul, ce desparte pe fratele de frate“...

Rog acum pe fie-care cetitoriu sē tragā însuși înțelesul cuvintelor mele, sē-l asemeneze cu pocitul înțeles al celor dela „Unirea“ — și dacā va găsi, cā eu mē ocup cu scrintita ideā, cā mātuirea sufletelor sē aflā numai ici sau numai acolo; — atunci bucurōs mē dau legat sē mē rēsțignēsă.

Rog îndeoșēbi pe fie-care cetitoriu sē cetēsăcā întrēgā cartea mea înainte — și după pasagiul citat — și va afla — sum sigur, — cā eu pretutindini vorbesc de mātuirea naționalā a bietului romān și nici cāt negru sub unghie nu mē preocup spre a dovedi, cā cei 12 apostoli nu ar fi purces din Veza, de lângā Blaș, ci din Seliște...

Nu mē preocupā ideea, de a presenta poporul romān ca pe seminția, din care „s'ar fi intrupat Domnul Christos“... , nici cāt sforțez a sci motivul, pentru care D-đeu nu pe poporul romānesc la ales dintre tōte nēmurile“... Eu las în voia lui D-đeu și a atotsciutorilor dela „Unirea“, cari sciu de es. pentru ce D-đeu nu a adaus în simbolul credinței „și dela fiul“; — sē scie și motivul, pentru ce El a ales spre acest scop chiar pe poporul jidovesc... Sciu și eu fōrte bine, cā nu „în biserica cetāții din Sibiu“, ci eventual sub pantoful papei, ori dōr în Ciufud „și-a întemeiat Christos împērāția s'a“ cea înțelēsā de ipocriții fanatici, dar cu astfel de flēcuri de a 3-a potență și nerușinate se mai pot ocupa ađi iesuții corciți — nu însă un romān, ce posedē iubire de nēmul sēu. —

Pe urmă — tot numai din „Telegraful Romān“ — am scire despre acea, cā celebritāțile dela „Unirea“, continuānd a nu reflecta, pentru-cā nu pot reflecta la cele scrise în cartea mea; ci numai la persōna mea, — me tratēzā cu titlul de „obscur“.

E prea adevērat, cā eu încă nu m'am invrednicit a fi membru vreunei academii de sciințe; dar pe cāt sciu eu — nici incilindratele și luminatele capete dela „Unirea“ încă nu au făcut invențiunea prafului de pușcă.

Eu recunosc prea bucuros, cā în cestiie de erudițiune departe sum de înalta țință a spiritului omenesc și în cestiie de celebritate departe de progesele societāții omenesci, dar întreb: Óre cei îndreptātesce chiar pe cei dela „Unirea“ a me numi „obscur“? Au dōr în cilindrele lor zace erudițiunea și celebritatea?... Au dōr sunt ei celebri, dacā eu sum obscur? Prin ce s'ar fi întēmplat o minune ca acēsta? Au dōr prin obrāznicia lor indevajuns cunoscutā publicului romānesc?... Au spicul de grāu încārcat stā oblu în sus pe paiul seu? Au nu tocmai modestia este nota caracteristicā a învățătorilor?

Meritul adevērat este modest, numai mediocritāțile sunt sgomotōse. Ingānfarea, laudāroșia, gōlā și o arrogānță absurdā încă pe nimeni nu a făcut erudit.

Plec capul meu și me închin ori cărui om de sciință, nu mē pot însă închina acelor ingānfați, cari până ađi nu au dat alte dovedi de celebra lor erudițiune, decāt corcind adevērul, precum sunt ei însuși corciți, alergānd pe la Pesta, Cluș etc., denunțānd mișeșele causele și instituțiunile romānesci și încārcānd cu ocāri nedemne persōne mici ca mine și mari ca N. Densușianu, ca directorul „Gazetei“ ș. a., pentru cā au spus și au scris adevērul.

(Va urma.)

N. Māneguțiu,
protopresb.

Anunț.

Având a se edifica zidirea scólei gr. ort. din comuna **Calbor** se înviță acei doritori a întreprinde această zidire a se presenta la licitațiunea ținândă la **15/27 Martiu a. e.** în comuna Calbor. [45] 2-3

Condițiunile de licitațiune precum și planul zidirei sub care se va ține

licitațiunea se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral în Agnita sau la presidiul comitetului parochial din Calbor. Oferte închise provădute cu vadiul de 100 fl. se vor desface numai după terminarea licitațiunei.

Calbor, în 13/25 Februarie, 1894.

Sabin Piso, protopresb. Moise Dérlogea, președ. comit.

Subscrisul îmi iau voie a aduce la cunoștința onoratului public, că am deschis

ATELIERUL MEU DE CROITORIE

Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 8.

și că efectuesc tot felul de lucrări de croitorie precum și reparaturi cu prețuri convenabile.

Rog deci pe onoratul public să binevoiescă a mi da binevoitorul seu sprigin.

Cu distinsă stimă

Zacharie Voileanu, măiestru-croitor.

[40] 2-3

Turnătoria de clopote și de metal a lui Antoniu Novotny

în Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea saunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin. [17] 8-52

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1893.

Budapesta — Predeal											
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat		Tren de accele-rat	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	
10. —	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3. —	1.55	3. —	7.20	6.20
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	↓ Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.23	4.07	6.14	8.57	11.12	↓ Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
1.35	5.46	—	11.33	12.50	↓ P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.59	7.08	8.42	1.50	2.12	sos. Arad	pl. sos.	Tr. de per-sone	2.25	11.04	8.43	12.09
4. —	7.15	12.05	2.24	2.19	pl. Oradea-mare	sos.	—	2.18	10.44	8.38	11.51
4.80	7.43	1.02	3.03	2.49	↓ Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	↓ Rév	↑	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	↓ Bratca	↑	—	26	9.10	7.47	10.23
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	↓ Ciucia	↑	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.18	9.87	4.53	5.32	4.50	↓ Huiedin	↑	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.05	10.37	6.24	6.24	—	↓ Ghirbău	↑	1.13	—	6.53	—	8.17
8.32	—	6.59	6.59	5.55	sos. Cluș.	pl. sos.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.49	—	11.10	8.40	6.11	pl. Cluș.	sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.06	—	11.32	9.08	6.27	↓ Apahida	↑	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	—	12.50	10.40	7.23	↓ Ghiriș	↑	—	9.23	3.18	3. —	5.26
10.37	—	1.25	11.25	7.50	↓ Cucerdea	↑	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.59	—	1.43	11.54	—	↓ Ujóra	↑	—	—	2.13	2. —	4.34
11.07	—	1.52	12.04	—	↓ Vințul-de-sus	↑	—	—	2.05	1.51	4.28
11.31	—	2.18	12.34	8.17	↓ Aiud	↑	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.48	—	2.40	1. —	8.33	sos. Teiuș.	pl. sos.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.25	—	—	1.40	8.38	pl. Crăciunel	sos.	—	8. —	12.28	—	2.49
12.50	—	—	2.17	—	↓ Blaș	↑	—	7.31	11.42	—	2.13
1.04	—	—	2.35	9.09	↓ Micăsasa	↑	—	—	11.06	—	1.39
1.35	—	—	3.14	—	sos. Copșa-mică	pl. sos.	—	6.57	10.4	—	1.18
1.50	—	—	3.34	9.42	pl. Copșa-mică	sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.13	—	—	3.49	9.44	↓ Mediaș	↑	—	6.42	10.09	—	12.37
2.32	—	—	4.11	9.59	↓ Elisabetopole	↑	—	6.21	9.31	—	12.06
3.04	—	—	4.48	10.22	↓ Sighișoara	↑	—	5.54	8.53	—	11.29
3.39	—	—	5.27	10.51	↓ Hașfalău	↑	—	5.34	8.23	—	11.03
4.01	—	—	6.10	11.13	↓ Homorod	↑	—	4.29	6.55	—	9.46
5.26	—	—	7.52	12.26	↓ Ágostonfalva	↑	—	3.56	6.09	—	9.04
6.08	—	—	8.30	12.58	↓ Apața	↑	—	3.40	5.42	—	8.37
6.40	Tr. de per-sone	—	9.03	1.15	↓ Feldioara	↑	—	3.19	5.07	—	8.03
7.16	Tren de accele-rat	—	9.38	1.34	sos. Brașov	pl. sos.	—	2.48	4.20	—	7.23
8. —	—	—	10.25	2.09	pl. Brașov	sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	11. —	5.15	6.18	2.19	↓ Timiș	↑	—	9.41	1.42	—	5.57
—	12.26	5.57	7.10	3.01	↓ Predeal	↑	—	9.12	1.12	—	5.16
—	1.11	6.29	7.40	3.31	—	—	—	4.45	7.40	—	8.50
—	8.45	12.20	10.50	159	—	—	—	—	—	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș										
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat		Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone
—	—	10. —	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3. —	—
—	—	8.10	1.56	9.30	↓ Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50	—
—	—	10.04	4.02	1.05	↓ Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad	pl. sos.	11.18	8.20	9.05	—
—	—	—	—	—	pl. Arad	sos.	10.46	7.20	8.40	—
—	—	4.30	2.34	5.46	↓ Glogovaț	↑	10.34	7.01	8.30	—
—	—	4.42	2.34	5.57	↓ Györök	↑	10.11	6.20	8.08	—
—	—	5.03	3.34	6.19	↓ Pauliș	↑	9.58	5.50	7.57	—
—	—	5.14	3.58	6.30	↓ Radna-Lipova	↑	9.44	5.28	7.46	—
—	—	5.32	4.20	6.48	↓ Conop	↑	9.10	—	7.17	—
—	—	5.56	—	7.12	↓ Bêrzava	↑	8.54	—	7.02	—
—	—	6.12	—	7.27	↓ Soborșin	↑	8.03	—	6.24	—
—	—	6.58	—	8.07	↓ Zam	↑	7.28	—	5.53	—
—	—	7.26	—	8.33	↓ Gurasada	↑	7. —	—	5.28	—
—	—	7.52	—	8.57	↓ Ilia	↑	6.49	—	5.17	—
—	—	8.08	—	9.13	↓ Branicica	↑	6.24	—	4.55	—
—	—	8.26	—	9.29	↓ Deva	↑	5.59	—	4.33	—
—	—	8.52	—	9.53	↓ Simeria (Piski)	↑	5.43	—	4.17	—
—	—	10. —	—	10.19	↓ Orăștia	↑	4.42	—	3.30	—
—	—	10.25	—	10.50	↓ Șibot	↑	4.20	—	3.03	—
—	—	10.44	—	11.16	↓ Vințul de jos	↑	4.58	—	2.36	—
—	—	11.58	—	11.44	↓ Alba-Iulia	↑	3.40	9.40	2.19	—
—	—	11.29	7.05	12.06	sos. Teiuș	pl.	3.04	9.05	1.39	—
—	—	11.56	7.40	12.38	—	—	—	—	—	—

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova												
Orient.	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Orient.	Tren de per-sone	Tren de per-sone		
—	9.06	11. —	9. —	9.15	4.15	pl. Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
—	1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta	sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
—	5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timișoara	pl. sos.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
—	—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. Caransebeș	sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
—	—	9.35	10.41	8.23	3.30	↓ Baile-Herculane	↑	6.22	—	12.53	5.31	11.05
11.28	—	12.52	10.58	7.36	↓ Verciorova	↑	3.40	—	12.53	3.21	5.14	
12.09	—	1.25	2.10	—	↓ București	↑	2.26	—	12.10	2.10	—	
10.55	—	11.40	—	—	—	—	—	—	4.03	5.50	—	

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.										
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat		Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone
—	2.35	8.15	3.11	8.58	↓ Cucerdea	↑	7.40	2.37	8.25	1.18
—	3.26	9.01	3.57	9.44	↓ Ludoș	↑	6.55	1.51	7.36	12.22
—	5.07	10.27	5.23	11.11	↓ Oșorheiu	↑	5.30	12.25	5.54	10.35
—	5.50	10.42	5.36	—	↓ Reghinul-săs.	↑	5.18	9.35	5.05	—
—	7.25	12.15	7.15	—	—	—	3.50	8. —	3.22	—

Simeria (Piski) — Hunedóra										
Tren de povară	Tren de per-sone	Tren de povară	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de povară	Tren de per-sone	Tren de povară	Tren de per-sone
—	6.15	10.35	4.20	9.50	↓ Simeria	↑	5.30	10.25	3.10	8.49
—	6.38	11.54	4.43	10.08	↓ Cerna	↑	5.14	10.05	2.54	8.29
—	7.13	12.20	5.18	10.32	↓ Hunedóra	↑	4.50	9.38	2.30	8. —

Brașov — Chezdi-Oșorheiu										
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat		Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone
—	5.46	8.50	—	3.10	↓ Brașov	↑	8.18	1.49	—	6.56
—	6.19	9.31	—	3.53	↓ Prejmér	↑	7.48	1.11	—	6.18
—	7.11	10.32	—	5.03	↓ Sepși-S.-Georgiu	↑	7.02	12.10	—	5.17
—	8.31	12.08	—	6.40	↓ Covasna	↑	5.46	10.34	—	3.39
—	9.08	12.54	—	7.26	↓ Kezdi-Oșorheiu	↑	5. —	9.38	—	2.33

Murăș-Ludoș — Bistrița										
Tren de per-s										